O‘T PUFAGI PATOLOGIYASI MAVJUD BEMORLARDA TISH EMALI EROZIYASINI DAVOLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA PROFILAKTIK TADBIRLARNI SAMARALI YO‘LGA QO‘YISH

Axrorova Malika Shavkatovna

Samara davlat tibbiyot universiteti bolalar stomatologiyasi kafedrasi dotsenti , tibbiyot fanlari doktori

Pardaeva Nodirabegim Foziljonovna ,

SamDTI bolalar stomatologiyasi kafedrasi klinik ordinatori

Annotatsiya. Ushbu maqolada o't pufagi patologiyalari bo'lgan bemorlarda tish eroziyasini davolash va oldini olishni optimallashtirishning zamonaviy yondashuvlari ko'rib chiqiladi. Unda o't yo'li tizimining buzilishi va so'lakning mineral tarkibidagi o'zgarishlar o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsatadigan klinik kuzatuvlar natijalari keltirilgan bo'lib, ular tish emalining eroziv shikastlanishlarini rivojlanishiga hissa qo'shadi. Kislota-ishqor muvozanatini tuzatish usullari, remineralizatsiya qiluvchi va himoya vositalaridan foydalanish, shuningdek, parhez va og'iz gigienasi bo'yicha tavsiyalar muhokama qilinadi. Tahlil ushbu bemorlar populyatsiyasida tish eroziyasi xavfini kamaytirishga qaratilgan profilaktika choralari to'plamini ishlab chiqish, shu bilan ortopedik va terapevtik davolash samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Kalit so'zlar: tish eroziyasi, o't pufagi, so'lak, mineral tarkibi, oldini olish, remineralizatsiya, kislota-ishqor muvozanati, tish davolash.

Аннотация. В данной статье рассматриваются современные подходы к оптимизации лечения и профилактики эрозии зубов у пациентов с патологией желчного пузыря. Представлены результаты клинических наблюдений, демонстрирующие взаимосвязь между нарушениями билиарной системы и изменениями минерального состава слюны, способствующими развитию эрозивных поражений эмали зубов. Обсуждаются методы коррекции кислотно-щелочного баланса, применение реминерализирующих и защитных средств, а также рекомендации по диете и гигиене полости рта. Проведённый анализ позволяет разработать комплекс профилактических мероприятий, направленных на снижение риска развития эрозии зубов в данной группе пациентов, а также повысить эффективность ортопедического и терапевтического лечения.

Ключевые слова: эрозия зубов, желчный пузырь, слюна, минеральный состав, профилактика, реминерализация, кислотно-щелочной баланс, стоматологическое лечение.

ISSN 3030-3907

Abstract. This article discusses modern approaches to optimizing the treatment and prevention of dental erosion in patients with gallbladder pathology. The results of clinical observations demonstrating the relationship between disorders of the biliary system and changes in the mineral composition of saliva contributing to the development of erosive enamel lesions are presented. Methods for correcting acid–base balance, the use of remineralizing and protective agents, as well as dietary and oral hygiene recommendations are discussed. The analysis makes it possible to develop a set of preventive measures aimed at reducing the risk of dental erosion in this group of patients and improving the effectiveness of orthopedic and therapeutic dental treatment.

Keywords: dental erosion, gallbladder, saliva, mineral composition, prevention, remineralization, acid–base balance, dental treatment.

KIRISH

Hozirgi vaqtda karioz bo'lmagan tish kasalliklari muammosi sezilarli darajada oshdi. Tish eroziyasi eng keng tarqalgan kasalliklardan biri ekanligi ma'lum. Mahalliy va xalqaro tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, aholi orasida tish eroziyasi tarqalishi 2% dan 19% gacha oshdi. Tish eroziyasini tashxislash va davolashning qiyinligi uning tarqalishi, kasallikning etiologiyasi va patogenezi, davolash strategiyalari bo'yicha kelishuvning yo'qligi va tibbiy adabiyotlarda yoritilmaganligi bilan bog'liq. Bunday nuqsonli tish to'qimasini tiklash muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi, bu esa tayyorgarlik va davolashga ixtisoslashgan yondashuvni, plomba materialini to'g'ri tanlashni va tish to'qimalarining yo'qolishiga olib keladigan asosiy tibbiy holatlarni hisobga olishni talab qiladi.

Tish eroziyasi rivojlanishiga moyillik tug'diradigan xavf omillari nafaqat stomatologiyaga, balki tibbiyotning boshqa sohalariga ham ta'sir qiladi. So'nggi o'n yilliklarda paydo bo'lgan madaniy qadriyatlardagi o'zgarishlar va jinsiy jozibadorlik standarti sifatida ozg'inlikka berilish aholi orasida anoreksiya va bulimiyaning tarqalishiga olib keldi, bu esa eroziv tish shikastlanishlari va ularning atipik ko'rinishlarining ko'payishiga olib keldi. Muhimi, ovqatlanish buzilishi bilan og'rigan har 10 bemordan atigi 1 nafari professional yordamga murojaat qiladi. Bulimiyaning tish ko'rinishlari - tish eroziyasi - bu jiddiy, potentsial hayot uchun xavfli kasallikning yagona ko'rinadigan dalili bo'lishi mumkin.

1. Yuqori sezuvchanlikli tishlar uchun mo'ljallangan gigiena vositalaridan foydalanish .

2. Dentinal naychalarni yopish orqali tish sezgirligini kamaytirish uchun professional mahsulotlardan foydalanish (yopishtiruvchi moddalar , desensitizatorlar , remineralizatsiya terapiyasi , chuqur ftorlash , sirt plomba moddalari).

ISSN 3030-3907

3. Kamchiliklarni to'ldirish.

4. Sezgirlikning oshishi bilan tishlarning depulpatsiyasi .

Tishlarning yuqori sezuvchanligini davolashning zamonaviy texnologiyalari har doim ham uzoq muddatli ta'sirga ega emas . Periodontal kasallikka chalingan bemorlarda professional og'iz gigienasi paytida dentin yuqori sezuvchanligini oldini olish va davolash uchun innovatsion texnologiyalar.

Shunday qilib, hozirda tishlarning yuqori sezuvchanligini kamaytirish uchun ko'plab dorilar mavjud, ammo bu muammo dolzarbligicha qolmoqda.

Ushbu tadqiqotning maqsadi: O't pufagi va o't yo'llari patologiyasi bilan bog'liq qattiq tish to'qimalarining eroziyasi uchun tish shifokori va umumiy amaliyot shifokori o'rtasidagi fanlararo o'zaro ta'sir yordamida davolash samaradorligini oshirish.

Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar qo'yiladi:

1. Bemorlarda tish qattiq to'qimalarining eroziyasining tarqalishi, chastotasi va og'irligi o'rganiladi.

2. O't pufagi va o't yo'llarining eroziyasi va patologiyasi bo'lmagan; qattiq tish to'qimalarining eroziyasi bo'lgan; tishlarning eroziyasi va o't pufagi va o't yo'llari kasalligi bo'lgan bemorlarda milk suyuqligining ajralish tezligi aniqlanadi.

3. Qattiq tish to'qimalarining eroziyasining paydo bo'lishi va keyingi rivojlanishining oldini olish usuli takomillashtiriladi.

4. Tish eroziyasi va o't pufagi va o't yo'llari kasalliklari bilan og'rigan bemorlarni davolashni rejalashtirish zarurati, mavjud eroziyalarni barqarorlashtirish va yangilarining paydo bo'lishining oldini olishning asosiy maqsadi stomatolog, terapevt va gastroenterolog ishtirokida asoslanadi.

5. Qattiq tish to'qimalarining eroziyasi va o't pufagi va o't yo'llari patologiyasi bo'lgan bemorlarni davolash natijalarining samaradorligi tahlili o'tkaziladi.

Ushbu tadqiqot loyihasi uchun qo'llaniladigan o'quv materiallari va usullari: Samarqand viloyat stomatologiya klinikasida stomatologik yordam so'rab murojaat qilgan 45 yoshdan 60 yoshgacha bo'lgan 120 bemorni o'z ichiga oladi. yillar, jumladan, 20 nafar sog'lom ko'rinishdagi shaxslardan iborat nazorat guruhi. Asosiy guruhdagi barcha bemorlar olingan davolanishga qarab quyidagi guruhlarga bo'linadi:

1-guruh – o't pufagi patologiyasi bo'lmagan, qattiq tish to'qimalarining eroziyasi bilan og'rigan 60 bemor

2-guruh – o't pufagi va o't yo'llari patologiyalari bilan birga qattiq tish to'qimalarining eroziyasi bilan og'rigan 60 bemor

Quyidagi tadqiqot usullari qo'llaniladi:

ISSN 3030-3907

a) klinik va stomatologik usullar
b) klinik va funktsional
c) biokimyoviy
d) statistik usullar.

XULOSA. Tish eroziyasi, o't pufagi va o't yo'llari patologiyasi bo'lgan bemorlarda o'tkazilgan klinik va biokimyoviy tadqiqotlar asosida umumiy bilirubin va uning fraktsiyalari, ishqoriy fosfataza, S-reaktiv oqsil va xloridlarning og'iz suyuqligidagi roli aniqlanadi.

O't pufagi va o't yo'llari kasalliklarining kuchayishi paytida milk suyuqligidagi umumiy bilirubin va uning fraktsiyalarining biokimyoviy parametrlarini o'rganishning invaziv bo'lmagan usuli, ishqoriy fosfataza tish eroziyasini davolash samaradorligini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Indiaminova G. N. Aqli zaif bolalar uchun maxsus maktab-internatlar o'quvchilariga stomatologik yordam ko'rsatishda maxsus IT vositalaridan foydalanish // Biotibbiyot va amaliyot jurnali. – 2022. – 7-jild. – 6-son.
2. Rizaev Z.A., Abdunosirovich R.R., Sharipovna N.N. Kimyo sanoati xodimlari uchun stomatologik xizmatlarni tashkil qilishni takomillashtirish yo'llari //Amerika tibbiyot fanlari va farmatsevtika tadqiqotlari jurnali. - 2020. - T. 2. – № 12. – B. 35-39.
3. Rizaev J. A., Nazarova N. Sh., Kubaev A. S. Shisha tolali konstruksiyalar ishlab chiqaruvchi ishchilarda og'iz bo'shlig'i kasalliklarining kechish xususiyatlari // Fan va ta'lim byulleteni. - 2020. - № 21-1 (99). - B. 79-82.
4. Rizaev J., Shomurodov K., Agzamova S. Zigomooorbital kompleks sinishlari bo'lgan bemorlarni tibbiy reabilitatsiya qilish // Stomatologiya va kraniofasial tadqiqotlar jurnali. - 2020. - T. 1. - № 2. - B. 8-11.
5. Rizaev E., Bekjanova O. Periodontal kasalliklarni davolashni tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari // Stomatologiya. - 2019. - 1-jild. - № 3 (76). - 70-76-betlar.
6. Indiaminova G., Zoirov T. Maxsus yordamchi maktablarda tarbiyalanuvchi aqli zaif bolalarga stomatologik yordam ko'rsatishni optimallashtirish // Journal of Dentistry and Craniofacial Research. – 2020. – T. 1. – No 1. – 12-14-betlar.
7. Abduvakilov J. va boshqalar. Asosiy tishlar davridagi ilk inflammatoriy o'zgarishlarni baholash //Yevropa molekulyar tibbiyot jurnali. – 2022. – T. 2. – № 1.
8. Abduvakilov J. va boshqalar. Metall bo'lmagan keramik bo'lmagan tish protetikalarining sol kislotasi balansi va mineral gomeostazga ta'siri // Yevropa molekulyar tibbiyot jurnali. – 2022. – T. 2. – №. 1.

ISSN 3030-3907

9. Abduvakilov J. va boshqalar. Metall bo'lmagan keramik bo'lmagan tish protetikalarining sol kislotasi balansi va mineral gomeostazga ta'siri // Yevropa molekulyar tibbiyot jurnali. – 2022. – T. 2. – №. 1.

ISSN 3030-3907